

EXODUS Blogpost #6

Πώς μπορούμε να στηρίξουμε αποτελεσματικά τα θύματα αντισημιτικών εγκλημάτων

Ένα τραυματοκεντρικό πλαίσιο δράσης από το έργο EXODUS

Ο αντισημιτισμός παραμένει μια από τις πιο ανθεκτικές και επικίνδυνες μορφές μίσους στην Ευρώπη. Παρά την ύπαρξη ισχυρών νομικών πλαισίων, τα αντισημιτικά εγκλήματα συνεχίζουν να υφίστανται και όχι να καταγγέλλονται, αφήνοντας πολλά θύματα αόρατα και χωρίς υποστήριξη.

Το ευρωπαϊκό έργο **EXODUS**, με συντονιστή την Ελληνική Αστυνομία, έρχεται να απαντήσει σε αυτό το κενό, αναπτύσσοντας ένα **πρότυπο σύστημα ποινικής ανταπόκρισης και υποστήριξης θυμάτων**, βασισμένο στα ανθρώπινα δικαιώματα, την τραυματοκεντρική προσέγγιση και τη διατομεακή συνεργασία.

Γιατί τα αντισημιτικά εγκλήματα δεν καταγγέλλονται;

Σύμφωνα με την έκθεση του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ (FRA, 2024):

- Πάνω από το **80% των Εβραίων στην Ευρώπη** θεωρούν ότι ο αντισημιτισμός επιδεινώνεται
- Το **90%** έχει εκτεθεί σε αντισημιτικό περιεχόμενο στο διαδίκτυο
- Μόνο **3 στα 10 περιστατικά βίας** καταγγέλλονται στις αρχές

Οι βασικοί λόγοι;

- Φόβος αντιποίνων
- Έλλειψη εμπιστοσύνης στους θεσμούς
- Υποβάθμιση των «μικροεπιθέσεων» ως μη σοβαρών
- Κοινωνική σιωπή ή παθητικότητα των παρευρισκόμενων

Η ψυχολογική επίδραση του αντισημιτισμού

Ο αντισημιτισμός δεν προκαλεί μόνο άμεση βλάβη· αφήνει **βαθιά ψυχολογικά αποτυπώματα**. Ακόμη και φαινομενικά «ήπιες» ή έμμεσες εμπειρίες - σχόλια, υπονοούμενα, αποκλεισμοί - όταν επαναλαμβάνονται, λειτουργούν τραυματικά.

Συχνές αντιδράσεις των θυμάτων περιλαμβάνουν:

- Αποφυγή κοινωνικών ή θρησκευτικών χώρων
- Ντροπή και ταπείνωση

- Έντονο άγχος και φόβο επανάληψης
- Εσωτερικευμένη ενοχή ή αίσθημα ανεπάρκειας
- Σιωπή και απόκρυψη της ταυτότητας

Η τραυματοκεντρική προσέγγιση μας βοηθά να κατανοήσουμε ότι **αυτές οι αντιδράσεις δεν είναι αδυναμία**, αλλά φυσικές αποκρίσεις σε συνθήκες απειλής και ανισορροπίας ισχύος.

Τι σημαίνει τραυματοκεντρική υποστήριξη;

Η τραυματοκεντρική υποστήριξη:

- Αναγνωρίζει τον αντίκτυπο του τραύματος
- Αποφεύγει την επαναθυματοποίηση
- Μεταφέρει την ευθύνη από το θύμα στον δράστη
- Ενισχύει το αίσθημα ασφάλειας, αξιοπρέπειας και ελέγχου

Στην πράξη, αυτό σημαίνει:

- Λήψη καταθέσεων με σεβασμό και ευαισθησία
- Έγκαιρη αναγνώριση των κινήτρων μίσους
- Συνεργασία με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και εβραϊκές οργανώσεις
- Σαφή ενημέρωση των θυμάτων για τα δικαιώματά τους

Ο ρόλος της αστυνομίας και της δικαιοσύνης

Το πλαίσιο του EXODUS παρέχει **συγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές** για:

- Αστυνομικούς και πρώτους ανταποκριτές
- Εισαγγελείς
- Δικαστές

Με έμφαση:

- Στην οικοδόμηση εμπιστοσύνης
- Στη σωστή τεκμηρίωση δεικτών προκατάληψης
- Στη συνεπή εφαρμογή του άρθρου 81Α του Ποινικού Κώδικα
- Στην υποστήριξη του θύματος καθ' όλη τη διαδικασία

Η κοινότητα κάνει τη διαφορά

Η σιωπή ενισχύει τον δράστη.

Η ενεργή **στάση της κοινωνίας**, των θεσμών και των παρευρισκόμενων μπορεί να:

- Μειώσει τον φόβο
- Αυξήσει τις καταγγελίες
- Σπάσει τον κύκλο της βίας

Η ευαισθητοποίηση, η εκπαίδευση και η λογοδοσία είναι βασικά εργαλεία για μια κοινωνία που δεν ανέχεται τον αντισημιτισμό - ούτε σε «μεγάλες» ούτε σε «μικρές» μορφές.

Προς μια κουλτούρα ασφάλειας και σεβασμού

Η υποστήριξη των θυμάτων αντισημιτικών εγκλημάτων δεν είναι μόνο νομική υποχρέωση. Είναι **ζήτημα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ψυχικής υγείας και δημοκρατίας**.

Το έργο EXODUS δείχνει τον δρόμο προς:

- Καλύτερη προστασία
- Ουσιαστική αποκατάσταση
- Ισχυρότερη κοινωνική συνοχή

Γιατί καμία κοινωνία δεν είναι πραγματικά ασφαλής όσο κάποιος αναγκάζεται να κρύβουν ποιοι είναι.

